

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas iela 25, Rīga LV 1010; Tālr.: 67686768; Fakss: 67244074; E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīga

2011.gada 27.oktobrī Nr. 6-6/240

ATZINUMS pieteicēja Valsts prezidenta kancelejas pārbaudes lietā Nr. 2011-289-27L

Tiesībsargs ir izskatījis Valsts prezidenta kancelejas 2011.gada 25.marta vēstuli Nr.960 (2011.gada 31.martā reģistrēts ar Nr.94) ar lūgumu iepazīties ar 2011.gada 24.marta protesta akcijas pret Akciju sabiedrības „Latvenergo” paaugstinātajiem elektroenerģijas tarifiem organizatoru un dalībnieku paustajām prasībām un sniegt vērtējumu par elektroenerģijas tarifu noteikšanas procesa atbilstību labas pārvaldības principam.

Valsts prezidenta kancelejas vēstulei pievienota Ivetas Rīderes parakstīta 2011.gada 24.marta akcijas Rezolūcija un 28 tautas sapulces dalībnieku parakstīta prasība Latvijas Valsts prezidentam.

Tautas sapulces dalībnieki pieprasa Latvijas Valsts prezidentam nekavējoši apturēt jauno tarifu stāšanos spēkā, nepieļaut Akciju sabiedrības „Latvenergo” un tā meitas uzņēmumu izsaimniekošanu un nodošanu privātā valdījumā un nodrošināt pilnīgu atklātību visos ar Latvijas enerģijas sektoru saistītajos jautājumos. Prasībā teikts, ka pirms pieņemt svarīgus lēmumus, no kuriem atkarīga mūsu enerģētikas sektora nākotne, veicama kompleksa visu faktoru analīze, kā arī nepieciešama sabiedriska diskusija par visiem ar enerģētikas politiku saistītiem jautājumiem, līdz panākta nacionāla vienošanās vai tautas nobalsojums referendumā par valstij izdevīgāko politiku un konkrētu enerģētikas attīstības modeli.

Lai izvērtētu, vai Akciju sabiedrības „Latvenergo” elektroenerģijas tarifu noteikšanas process atbilst labas pārvaldības principam, saskaņā ar Tiesībsarga likuma 24.panta otro daļu ierosināta pārbaudes lieta.

2011.gada 24.marta akcijas Rezolūcijā teikts, ka līdzšinējais Latvijas ārpolitikas kurss bijis Latvijas tautas interesēm neatbilstošs, Latvija pārvērsta par starptautiska biznesa koloniju ar minimālām, simboliskām suverēnas valsts pazīmēm, ka šāda politika ir pretēja Latvijas iedzīvotāju cilvēktiesībām, tai skaitā ANO noteiktām katras tautas tiesībām brīvi noteikt savu polisko statusu, brīvi nodrošināt savu ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību. Katrai tautai ir tiesības brīvi rīkoties ar savām dabas bagātībām un resursiem, nevienai tautai

nedrīkst atņemt tai piederošos eksistences līdzekļus. Rezolūcijā teikts, ka pretēji 2000.gada referendumā izteiktai tautas gribai neprivatizēt un nesadalīt Akciju sabiedrību „Latvenergo”, tas jau ir sadalīts, padarīts par koncernu, apgrūtināts ar starpniekiem. Nepamatoti uzpūstas atsevišķu pakalpojumu cenas alternatīvas enerģijas iegūšanas vārdā radītas privilēģijas šo projektu īstenotājiem, nosakot paaugstinātus iepirkšanas tarifus uz pārējo enerģijas patērētāju rēķina. Eiropas Komisijas spiediena ietekmē sāka Latvijas elektroenerģijas liberalizācija, uz šķērssubsīdijām balstītā iekšējā norēķinu mehānisma izjaukšana, elektroenerģijas infrastruktūras sadalīšana un izdalīšana ārvalstu investoriem. Atdodot daļu no Akciju sabiedrības „Latvenergo” investoriem, ienākumi no elektrības sektora nepaliks Latvijā un nepapildinās valsts budžetu.

Rezolūcijā pieprasīts atcelt elektroenerģijas tarifu pacelšanu, publiskot visu ar elektroenerģijas tarifiem saistīto informāciju – valdības uzņemtās saistības, memorandus ar Starptautisko Valūtas fondu, Eiropas Savienības institūcijām, Pasaules Banku un citām starptautiskām organizācijām, atbrīvot Akciju sabiedrību „Latvenergo” no politisko partiju aizbildniecības, kā arī izteiktas citas prasības politikas maiņā enerģētikas un ekonomikas jomā valstī.

Papildus Tiesībsarga birojā elektroniski iesūtīti iedzīvotāju un nevalstisko organizāciju lūgumi izvērtēt vienlīdzības principa ievērošanu elektroenerģijas tarifu diferencētajā noteikšanā un piemērošanā atkarībā no patērētās enerģijas daudzuma.

Saskaņā ar Tiesībsarga likumu tiesībsarga kompetencē nav veidot valsts politiku, tai skaitā izpildīt Rezolūcijā pieprasīto. Tiesībsarga likuma 11.pantā noteiktas tiesībsarga funkcijas: veicināt privātpersonas cilvēktiesību aizsardzību, sekmēt vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un jebkāda veida diskriminācijas novēršanu, izvērtēt un veicināt labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē, jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu, atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu.

Valsts prezidenta kancelejas vēstulei pievienotajos dokumentos izteiktās prasības galvenokārt skar valsts politikas tautas labklājības nodrošināšanai veidošanas tēmu, un tāpēc šīs prasības ir darāmas zināmas plašākai sabiedrībai, visiem Saeimā ievēlētajiem politiķiem un par enerģētiku atbildīgajam ministram, kurš saskaņā ar Enerģētikas likumu veicina enerģijas lietotājiem piegādāto energoresursu efektīvu un ekonomisku izmantošanu, vērtējumam un turpmākai rīcībai valsts politikas veidošanā.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pants nosaka valsts pārvaldes principus.

Atbilstoši Tiesībsarga likumā noteiktajai tiesībsarga kompetencei šajā pārbaudes lietā jāizvērtē:

- 1) vai elektroenerģijas tarifu veidošanas process atbilst normatīvajos aktos noteiktajam un atbilstoši valsts pārvaldes principam - valsts pārvaldei jādarbojas sabiedrības interesēs,

pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana, valsts pārvaldei, atsevišķai iestādei vai amatpersonai, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu;

- 2) vai enerģijas tarifu diferencētā piemērošana atkarībā no patērētās enerģijas daudzuma ir atbilstoši reglamentēta;
- 3) vai normatīvajos aktos, kas regulē elektroenerģijas tarifu paaugstināšanu, ir ievērots labas pārvaldības princips - atklātība pret privātpersonu un sabiedrību, taisnīgu procedūru īstenošana saprātīgā laikā un citi noteikumi, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

1. Pārbaudes lietas izskatīšanas ietvaros izvērtēti normatīvie dokumenti: Eiropas Kopienų komisijas 2006.gada 12.decembra Latvijas Republikai adresēts Argumentēts atzinums Nr.2006/2058 K(2006) 6117 saskaņā ar Eiropas Kopienų dibināšanas līguma 226.pantu saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.jūnija Direktīvas 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu pārkāpšanu, Enerģētikas likums, Elektroenerģijas tirgus likums, likums "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", 2009.gada 10.marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā”, 2009.gada 21.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.793 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi”, 2009.gada 25.novembra Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk tekstā – SPRK) lēmums Nr.1/6 "Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika", 2007.gada 28.novembra SPRK padomes lēmums Nr.556 „Par Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku”, 2007.gada 19.decembra SPRK lēmums Nr.592 "Par Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku saistītajiem lietotājiem", SPRK padomes 2009.gada 19.augusta lēmums Nr.1/2 „Obligātā iepirkuma komponentu aprēķināšanas metodika”, ar SPRK 2006.gada 22.marta lēmumu Nr.77 apstiprinātie Noteikumi par informāciju elektroenerģijas galalietotājiem, kā arī SPRK lēmumus par atsevišķu uzņēmēj sabiedrību pakalpojumu tarifiem.

Eiropas Kopienų komisijas 2006.gada 12.decembra Latvijas Republikai adresētajā Argumentētajā atzinumā Nr.2006/2058 K(2006) 6117 (Komisijas vārdā parakstījis Komisijas loceklis A.Piebalgs) teikts, ka Latvijā praksē novērotais regulēto cenu līmenis bieži ir bijis zemāks par tirgus cenu līmeni, tas rada bīstamu šķērsli jauniem konkurentiem, kas varētu apdraudēt publiskā tirgotāja tirgus stāvokli, Elektroenerģijas tirgus likuma regulējums neatbilst direktīvai un tas negarantē, ka Eiropas Savienības dalībvalstu elektroenerģijas uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve valsts patērētājiem.

Pēc Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumiem saskaņā ar 27.pantu elektroenerģijas cenu nosaka ražotāji, tirgotāji un lietotāji, savstarpēji

vienojoties. Cenu darījumiem elektroenerģijas biržā nosaka saskaņā ar šīs biržas reglamentu. Likums nosaka, ka publiskais tirgotājs atsevišķi uzskaita no koģenerācijas stacijas iepirktais elektroenerģijas apjoms un izmaksas. Šā iepirkuma izmaksas sedz visi Latvijas elektroenerģijas galalietotāji proporcionāli savam elektroenerģijas patēriņam, pērkot no publiskā tirgotāja noteiktu daļu koģenerācijas elektrostacijās un elektrostacijās, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus, ražotās elektroenerģijas.

Nosauktie normatīvie akti paredz, ka elektroenerģijas tarifs veidojas no maksas par vairākām komponentēm – *elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumiem, elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumiem, elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumiem un obligātā iepirkuma izmaksām*, kuras saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likumu sedz visi Latvijas elektroenerģijas galalietotāji proporcionāli savam elektroenerģijas patēriņam. Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta pirmā daļa nosaka, ka ražotājs, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, likuma 29.panta pirmā daļa nosaka, ka ražotājs, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamus energoresursus, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligāti iepērkamā elektroenerģijas apjoma veidā.

Akciju sabiedrības „Latvenergo” sagatavotajā informācijā elektroenerģijas galalietotājiem teikts, ka obligātās iepirkuma komponentes sastāv no obligātā iepirkuma no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijas procesā un obligātā iepirkuma no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamus energoresursus. Obligātā iepirkuma komponentu aprēķināšanas metodika ir reglamentēta SPRK padomes 2009.gada 19.augusta lēmumā Nr.1/2.

Elektroenerģijas tirgus likuma 40.pants paredz šķērssubsīdiju - darbību, ko tirgus dalībnieks veic, pārvietodams izmaksas vai citas saistības starp elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību un pārvadi, sadali vai cita veida komercdarbību - aizliegumu.

Tādējādi Valsts prezidentam iesniegtajā Rezolūcijā izteiktā vēlme – atgriezties pie elektroenerģijas cenas, kura tiek sastādīta, izmantojot šķērssubsīdiju – vairs nav iespējama, jo likums to aizliedz.

No minētā izriet, ka tarifu veidošanā ir izstrādāts komplicēts un visaptverošs tiesiskais regulējums.

Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pants paredz, ka **tarifi nosakāmi tādā apmērā, lai lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti**, ja nozares speciālie likumi neparedz citus tarifu noteikšanas principus. Ja mainās tarifu ietekmējošie faktori, piemēram, rentabilitāte, regulators var ierosināt tarifu pārskatīšanu un pieprasīt, lai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs noteiktā termiņā iesniedz aprēķināto tarifu projektu kopā ar tarifu veidojošo izmaksu pamatojumu.

Piemēram, ar 2009.gada 25.novembra SPRK lēmuma Nr.1/6 "Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" 18.punktā teikts: „Pamatojoties uz kapitāla atdevi, regulators analizē sadales sistēmas operatora darbības rentabilitāti.” Līdzīgi nosacījumi ir arī pārējos tarifu aprēķina metodiku reglamentējošos regulatora dokumentos.

Izpētot tarifu veidošanas un kontroles mehānismu, **konstatēju, ka SPRK, analizējot, vai tarifu projektu iesniegušais uzņēmums ir pietiekami rentabls, neanalizē, vai uzņēmuma darbība ir pietiekami efektīva un vai tas savus līdzekļus neizlieto neekonomiski.** Tā pastāv risks, ka jebkurš ar elektroenerģijas ražošanu, sadali u.c. pakalpojumiem saistītais uzņēmums var droši šķērdēt līdzekļus (iepirkt izejvielas par dārgāku cenu, maksāt neatbilstoši lielas nomas maksas u.c.), bet regulators nepiekrītis uzņēmuma sagatavotajam tarifu projektam, ja redzēs, ka tarifi ir noteikti mazāki, nekā prasa rentabilitātes nodrošināšana. **Tas nozīmē, ka, lai nodrošinātu visu šo uzņēmumu rentabilitāti, tarifiem nepārtraukti ir jāpieaug.** Citiem vārdiem runājot tarifu kāpums jau ir paredzēts normatīvajos dokumentos.

Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 31.pants nosaka, ka valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu likme ir atkarīga no katra regulējamās nozares sabiedrisko pakalpojumu veida pakalpojumu gada neto apgrozījuma un regulatora darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem izdevumiem. Valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu gada likme nedrīkst pārsniegt 0,2 procentus no komersanta sniegto sabiedrisko pakalpojumu neto apgrozījuma iepriekšējā kalendāra gadā. Turklāt likuma 29.pants noteic, ka regulatora darbību finansē no ieņēmumiem, kas gūti, iekasējot valsts nodevu par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu.

Tādējādi valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu apmērs ir tieši atkarīgs no sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumu gada neto apgrozījuma, kas ietekmē tarifu apmēru, līdz ar to arī SPRK finansējuma apmēru.

Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.pants nosaka tarifu noteikšanas kārtību. Pantā teikts, ka regulators izvērtē sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iesniegto noteiktā kārtībā aprēķināto tarifu projektu un tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu 90 dienu laikā pēc tā saņemšanas. Regulators ir tiesīgs pieprasīt papildu informāciju vai dokumentus, ja sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iesniegtajā aprēķināto tarifu projektā un tarifus veidojošo izmaksu pamatojuma dokumentos nav pietiekamu ziņu objektīvai aprēķināto tarifu projekta apstiprināšanai vai noraidīšanai. Regulatora pieprasīto papildu informāciju vai dokumentus sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs iesniedz regulatora noteiktā termiņā, kas nevar būt īsāks par 10 dienām. Regulators izvērtēto tarifu projektu apstiprina vai noraida 30 dienu laikā pēc tā izskatīšanas. Ja izvērtētos tarifu projektus noraida, regulators 10 dienu

laikā pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas sniedz motivētu noraidījumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam.

No likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” izriet, ka SPRK lēmums par katra elektroenerģijas piegādes, ražošanas, sadales, pārdales un tirdzniecības uzņēmuma iesniegto tarifu apstiprināšanu vai neapstiprināšanu ir jāpieņem termiņā, kas izslēdz iespēju vispusīgi un dziļi izanalizēt tarifu projektu pamatotību. **Tas nozīmē, ka pastāv risks, ka tarifu apstiprināšana var notikt formāli, virspusēji pārbaudot iesniegtos tarifu projektus.**

2. Enerģijas tarifu diferencētā piemērošana ir noteikta 2007.gada 19.decembra SPRK lēmumā Nr.592 "Par Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku saistītajiem lietotājiem". Lēmuma 3.sadaļā noteikts, ka tirgotājs diferencētos tarifus var noteikt šādām lietotāju grupām: mājsaimniecības lietotāji; pārējie saistītie lietotāji atkarībā no patērētā elektroenerģijas apjoma un atļautās slodzes; ielu un autoceļu apgaismojuma lietotāji. Katrs saistītais lietotājs var izvēlēties vienu sev vispiemērotāko diferencēto tarifu atbilstoši nepieciešamajai jaudai un patēriņa specifikai. Saistītajam lietotājam ir tiesības izvēlēties diferencēto tarifu, to saskaņojot ar tirgotāju.

2007.gada 19.decembra SPRK lēmuma Nr.592 "Par Elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku saistītajiem lietotājiem" 54.punktā teikts: "Sadales sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu var iesniegt regulatoram pieprasījumu atļaut pašam noteikt diferencētos tarifus." Tā kā ar Latvenergo koncernu saistītajām komercsabiedrībām šāda atļauja ir dota, jāsecina, ka enerģijas tarifu diferencētā piemērošana ir atbilstoši reglamentēta. Tomēr, ņemot vērā SPRK pienākumu raudzīties, lai tarifu projektā būtu nodrošināta elektroenerģiju ražojošā, sadalošā vai tirgojošā uzņēmuma rentabilitāte, nosakot „zemāko” tarifu maz patērējošiem lietotājiem, šis princips bija jāievēro. **Tas nozīmē, ka SPRK ir akceptējusi nepamatoti paaugstinātu tarifu pārējiem lietotājiem.**

3. Akciju sabiedrības Latvenergo mājaslapā www.latvenergo.lv norādīts, ka Latvenergo koncernu veido komercsabiedrību kopums, kurā izšķirošā ietekme ir koncerna mātesabiedrībai – Latvijas lielākajam elektroenerģijas ražotājam AS "Latvenergo". Koncernā ietilpst arī sešas AS "Latvenergo" meitassabiedrības – AS "Augstsprieguma tīkls", AS "Sadales tīkls", AS "Latvijas elektriskie tīkli", "Latvenergo Kaubandus" OÜ (Igaunija), "Latvenergo Prekyba" UAB (Lietuva) un SIA "Liepājas enerģija". Ārpus koncerna AS "Latvenergo" ir līdzdalība divās asociētajās sabiedrībās – AS "Nordic Energy Link" (Igaunija) un AS "Pirmais Slēgtais Pensiju Fonds". No mājaslapā pieejamās informācijas izriet arī, ka Akciju sabiedrība "Latvenergo" ir energoapgādes komersants, kas pieder Latvijas valstij. Uzņēmums nodarbojas ar elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu un tirdzniecību, kā arī sniedz telekomunikāciju un informācijas tehnoloģiju pakalpojumus. Latvenergo

koncernā ietilpst vairākas meitassabiedrības. AS “Augstsprieguma tīkls” ir Latvijas Republikas neatkarīgais sistēmas operators, AS „Latvijas elektriskie tīkli” nodrošina pārvades tīkla darbību, bet AS “Sadales tīkls nodrošina elektroenerģijas piegādi līdz katram klientam. Koncernā ietilpst arī meitasuzņēmumi – „Latvenergo Prekyba” UAB un „Latvenergo Kaubandus” OU – kas nodarbojas ar elektroenerģijas tirdzniecību attiecīgi Lietuvā un Igaunijā. Mājaslapā ir informācija par elektroenerģijas tarifiem, tās cenas salīdzināšana ar citu valstu elektroenerģijas cenām, par primāro energoresursu veidiem, tarifu komponentu īpatsvaru mājāsaimniecībās, par ietekmi uz vidi, kā arī cita vispārēja informācija elektroenerģijas galalietotājiem. Arī SPRK mājaslapā ir pieejama informācija par normatīvo bāzi, uz kuras pamata darbojas regulators, kā arī visi SPRK pieņemtie lēmumi.

Rezumējums.

1. Izpētot normatīvo aktu bāzi, nerodas viennozīmīga skaidrība, kā veidojas elektroenerģijas gala tarifs.

2. Tarifos iekļaujamās izmaksas, to aprēķinu metodiku un noteikšanas kārtību nosaka tā pati institūcija, kas pārbauda uzņēmumu sagatavotos tarifu projektus – SPRK. Pārbaudot iesniegto tarifu projektus, SPRK raugās, lai tiktu nodrošināta uzņēmējsabiedrību rentabilitāte, savukārt katrs uzņēmums savas rentabilitātes nodrošināšanai un paaugstināšanai centīsies palielināt izmaksas dažādās pozīcijās (piemēram, darba algas, plānotā peļņa u.c.). SPRK nav pienākuma pārbaudīt, vai projektētie tarifi nav par augstu, ņemot vērā vidējos Latvijas iedzīvotāju ienākumus un salīdzināt tos ar citu Eiropas Kopienas valstu iedzīvotāju ienākumiem. **No minētā izriet, ka SPRK nedarbojas sabiedrības interesēs.**

3. Sabiedrības interesēs ir iespējami zemākas elektrības cenas, bet valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu apmērs ir tieši atkarīgs no katra regulējamās nozares sabiedrisko pakalpojumu veida gada neto apgrozījuma, ko ietekmē tarifu apmērs. Savukārt SPRK finansējuma apmēru ietekmē piemērotās valsts nodevas likme. **Te saskatāmas tiešas pretrunas sabiedrības un regulatora interesēs.**

4. Secinu, ka SPRK varā ir ne tikai noteikt tarifu apmēru, sastāvu un aprēķina metodiku sabiedriskiem pakalpojumiem, bet arī kontrolēt, vai tie nodrošina sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti. **Pārējā sabiedrības daļā ietilpst arī ar enerģijas ražošanu nesaistītie uzņēmumi, kuru rentabilitāte enerģijas un citu sabiedrisko pakalpojumu tarifu nepamatotas paaugstināšanas rezultātā samazinās, bet, lai to kompensētu, jāpalielina patēriņa preču un pakalpojumu cenas.**

5. Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 7.panta otro daļu regulators ir institucionāli un funkcionāli neatkarīgs, pilntiesīgs, autonomas publisko tiesību subjekts un patstāvīgs sava likumā apstiprinātā

budžeta izpildē. Saskaņā ar šī likuma 11.pantu regulators ir neatkarīgs likumā noteikto funkciju pildīšanā un nav padots valsts vai pašvaldību institūcijām. **Tas nozīmē, ka nav neviena institūcija, kas būtu tiesīga pārbaudīt SPRK darbību tarifu noteikšanā.**

Secinu, ka šādā tarifu noteikšanas regulējumā ir Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto valsts pārvaldes principu: „(3) Valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana. (4) Valsts pārvaldei, atsevišķai iestādei vai amatpersonai, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu” (likuma 10.panta trešā un ceturtā daļa) pārkāpums, kas likumdevējam jānovērš.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25.panta pirmo daļu ar šo atzinumu lietu pabeidzu.

Ņemot par pamatu šīs pārbaudes lietas rezumējumā konstatēto jautājuma komplicētību un neatrisinātās problēmas sabiedrisko svarīgumu, **lai rastu sabiedrības interesēm atbilstošu risinājumu, uzskatu,** ka saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13. un 14.pantu jāveic nekavējoša un padziļināta papildus izpēte, pieaicinot nozares speciālistus un sabiedrības pārstāvjus.

Tiesībsargs

J.Jansons